

Ab-Džuma

(Objavljena poslije Hidžre)

Datum objave i sadržaj

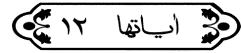
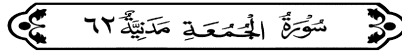
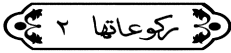
Ova je *sura* izgleda bila objavljena nekoliko godina poslije *Hidžre* (vidi ajet 4). U prethodnoj *suri* spomenuto je predskazanje Isaa o dolasku poslanika Ahmada. Ova *sura* se dalje bavi tim predskazanjem. Kao i prethodna i ova *sura* započinje veličanjem moći i mudrosti Božije, i, kao dokaz i pokazivanje ovih dvaju Božijih atributa, ističe dolazak Časnog Poslanika s.a.v.s. među nepismene Arape, koji su od necivilizovanih, nekulturnih i nepismenih ljudi kroz učenje Kur'ana i Poslanikov plemeniti primjer postali učitelji i vođe čovječanstva, šireći svjetlo i učenje gdje god su otišli. *Sura* onda upućuje na isti duhovni fenomen koji će se dogoditi u neko kasnije doba kroz velikog izaslanika Časnog Poslanika s.a.v.s., Obećanog Mesiju, i nastavlja da osuđuje jevrejski narod zbog njihovog odbijanja Časnog Poslanika s.a.v.s., uprkos činjenici da njihove skripte obiluju predskazanjima o njemu. Tako na indirektan način ova *sura* upozorava muslimane da se ne ponašaju slično Jevrejima kad se veliki izaslanik Časnog Poslanika s.a.v.s. pojavi među njima. Pred kraj *sure* istaknuta je važnost namaza petkom i dat je indirektan nagovještaj da će u vrijeme drugog dolaska Časnog Poslanika s.a.v.s., koji je bio povezan sa namazom u petak, postojati luda pomama za trgovinom, prometom i svjetskim dobitima i mnoga druga skretanja da uzbude i ljude okrenu od Boga; muslimani su savjetovani da ne dozvole ovim stvarima da odvrte njihovu pažnju od njihovih vjerskih dužnosti.

O sadržaju

Ova *sura* je zbirka svih predskazanja koja su spomenuta u prethodnoj *suri*. Ovdje je iskazano svako značenje sabiranja. Znači, Muhamed s.a.v.s. sabrat će ili vezati ove prve sa zadnjima i on će pokupiti sve svoje attribute koji se tiču slave i ljepote. Ova *sura* također govori o džumi i petku, kad muslimani svi budu sastavljeni.

Na kraju ove *sure* je predskazanje o muslimanima koji će doći kasnije i koji će biti zauzeti svojim poslovima i trgovinom i kao da će ostaviti samog Muhammeda s.a.v.s. O ovom ajetu neka ulema kaže da se ovo dešavalo u doba Muhammeda s.a.v.s., da su njegovi istinski i odani sljedbenici, koji ga nikada nisu ostavili samog u najopasnijim ratovima, čim čuju vijest o dolasku nekog karavana, žurili da Poslanika ostave samog. Ovo je jedna optužba protiv ovih sljedbenika Muhammeda s.a.v.s. Ovdje je sigurno rečeno o muslimanima koji će doći u zadnje doba i koji će biti nemarni u svojoj vjeri i neće imati nikakvog obzira prema tome.

(Objavljena poslije Hidžre, sadrži 12 ajeta sa *Bismillah*)

1. U ime Allaha, Milostivog, Darovaoca bez traženja, Samilosnog.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Šta god je na nebesima i na Zemlji slavi Allaha, Vladara, Uzvišenog, Moćnog, Mudrog.

يَسْبُحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

3. On je Taj koji je poslao jednog uzvišenog Poslanika nepismenom narodu između njih, on im uči Njegove ajete, i čisti ih, i uči ih Knjizi i mudrosti, iako su prije toga bili u očitoj zabludi;

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ① وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ①

4. i drugima (*je njega poslao*) među njima koji im se još nisu priključili. On je Moćni, Mudri.¹

وَأَخْرَجْنَا مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ① وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

¹ Treći ajet govori o Časnom poslaniku Muhammedu s.a.v.s. da je bio nepismen, da nije znao ni čitati ni pisati. Riječ *ummi* znači pripadati majci ili odnositi se na majku, npr. nevin kao dijete na prsima majke; onaj ko nema objavljenu Knjigu, pogotovu Arap; onaj ko ne zna čitati ili pisati; onaj ko pripada Meki, koja je bila poznata kao *Umm al-Kura*, tj. Majka naselja. Ako se riječ *ummi* uzme u smislu 'nepismen', ajet bi značio da, iako Časni Poslanik nije imao nikakvo obrazovanje i bio je potpuno neuk, ipak mu je Bog podario takvo znanje koje će podijeliti svjetlo i uputu onima koji su smatrani najnaprednijim u učenosti i prosvijećenosti. Neki kršćanski pisci pretvarali su se da sumnjaju u činjenicu da Časni Poslanik nije mogao čitati ili pisati. Hadis utemeljuje činjenicu da kad je u vrijeme prve objave melek Džebrail izgovorio riječ *ikre*, nikakav napis zapravo nije bio stavljen ispred Poslanika da čita. Od njega je jednostavno traženo da usmeno ponavlja ono što mu je melek kazivao. Činjenica je, također, da je Časni Poslanik poslao po olovku i papir u zadnjim trenucima svog života, ali to ne dokazuje da je on znao čitati i pisati. Dokazana je historijska činjenica da je Časni Poslanik slao po papir i olovku kad god je neki ajet bio objavljen i diktirao je jednom od svojih pisara ono što mu je bilo objavljeno.

Božija misija Časnog Poslanika sastojala se u vršenju četverostrukih svetih dužnosti,

5. To je Allahova blagodat; On je daje kome On hoće - Allah je posjednik velike blagodati.²

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ٥

o kojima je riječ u trećem ajetu. Ovo je bio veliki i plemenit zadatak koji mu je bio povjeren. Za njegov dolazak među nepismenim Arapima praotac Ibrahim je molio (Boga), nekoliko hiljada godina unazad, kad je u društvu svoga sina Ismaila podizao temelje Kabe (2:130). Zapravo, nikakav reformator ne može istinski uspjeti u svojoj misiji ukoliko svojim plemenitim primjerom i primjerom koji čisti ne priprema zajednicu iskrenih, predanih i bogobožasnih sljedbenika, koje on prvo uči idealima i principima svoje poruke i njihove filozofije, značaja i važnosti, i onda ih šalje na sve strane da tu poruku propovijedaju drugim ljudima. Obuka koju on pruža svojim sljedbenicima oplemenjuje njihov intelekt, i filozofija njegovog učenja proizvodi u njima sigurnost vjere i njegov plemeniti primjer stvara u njima čistoću srca. Ovaj ajet se odnosi na ovu osnovnu činjenicu religije.

U ajetu 4 spominje se predskazanje o uzdizanju poslanika među onim ljudima koji im se još nisu pridružili. Poruka Časnog Poslanika bila je namijenjena ne samo Arapima, među kojima je on bio uzdignut, nego također i nearapima, i ne samo njegovim suvremenicima nego također i generacijama koje će doći u zadnje doba. Ili, ovaj ajet možda označava da će Časni Poslanik biti uzdignut između drugog naroda koji se još nije pridružio njegovim neposrednim sljedbenicima. Upućivanje u ovom ajetu, kao i u dobro poznatim izrekama Časnog Poslanika, odnosi se na drugi dolazak Časnog Poslanika u osobi Obećanog Mesije u kasnijem dobu. Abu-Hureira kaže: "Jedan dan mi smo sjedili sa Časnim Poslanikom kad je *sura* Džuma bila objavljena. Ja sam pitao Časnog Poslanika: 'Ko su ljudi na koje se riječi: '... i među drugima od njih koji im se još nisu pridružili,' odnose? Među nama je sjedio Salman, Perzijac. Na moje ponavljanje istog pitanja Časni Poslanik je stavio svoju ruku na Salmana i rekao: 'Ako se vjera podigne do dalekih zvijezda Pleiades (grupa zvijezda 'Sedam sestara' u udaljenom sazviježđu Taurus), čovjek između ovih će je, sigurno, naći.'" (Buhari) Iz izraza 'naći' proizlazi da će je jedan čovjek ili grupa ljudi vratiti natrag na Zemlju. Ovaj govor Časnog Poslanika pokazuje da se ovaj ajet odnosi na čovjeka perzijskog porijekla. Obećani Mesija, osnivač Ahmadija-pokreta, bio je perzijskog porijekla. Druge izreke Časnog Poslanika govore o dolasku Mesije u vrijeme kad ništa neće ostati od Kur'ana osim njegovih riječi, i od islama osim njegovog imena, tj. istinski duh islamskog učenja bit će izgubljen. (Buhari) Prema tome, i Kur'an i hadis slažu se da se ovaj ajet odnosi na drugi dolazak Časnog Poslanika u osobi Obećanog Mesije.

² Ovaj ajet dokazuje da se ovo ne odnosi na prvi dolazak Muhammeda s.a.v.s. Inače, ne bi bilo potrebe reći: '*Ju'tihi men ješau*', što zapravo znači njegov drugi dolazak koji će se dogoditi u formi *Ummeti Nebi* – u formi njegovog sluga. Ovaj blagoslov velika je čast i Allah će je dati kome god On hoće. On je blagotvoran i daje blagoslov. Potporu ovom ajetu daje hadis naveden u prethodnoj podbilješci, iz zbirke Buhari. Prema ovome je jasno da Muhammed s.a.v.s. neće lično doći nazad, nego će doći jedan njegov sluga koji će biti od drugog naroda, nearapa.

6. Primjer onih na koje je stavljena dužnost Tavrata – a nisu se toga držali (*kako je trebalo*) – sličan je magarcu koji nosi teret knjiga. Kako je loš primjer ljudi koji su odbili Allahove ajete. A Allah ne upućuje silnički narod.

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا^ط
يُسُّ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِاللَّهِ^ط
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ①

7. Ti reci: “O vi, Jevreji, ako mislite da ste samo vi prijatelji Allahovi mimo svih ljudi, onda poželite smrt, ako ste istiniti.”

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادَوْا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ
أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا
الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ①

8. Ali oni je nikada neće poželjeti, zbog onoga što su njihove ruke unaprijed poslale. A Allah dobro zna silnike.

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ^ط
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ①

9. Ti reci: “Zaista će vas sresti smrt od koje bježite. Onda ćete biti vraćeni Onom koji ima vječno znanje nevidljivog i vidljivog, i On će vas obavijestiti o onome što ste radili.”

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ
مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
عِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ①

10. O vi koji vjerujete! Kad se pozove na namaz u petak u jedan dio dana, pođite žurno da spominjete Allaha, i ostavite trgovinu. To je bolje za vas, da znate.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ
مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ
وَدَرُّوا الْبَيْعَ^ط ذِكْمَ خَيْرٍ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ①

11. A kad se namaz završi, onda se raširite po Zemlji i tražite nešto od Allahove blagodati, i mnogo spominjite Allaha, da biste uspjeli.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ①

12. No, kad oni budu vidjeli neku trgovinu ili zabavu, potrčat će prema tome i ostavit će tebe samog da stajiš. Ti reci: “Ono što je kod Allaha puno je bolje od zabave i trgovine, i Allah najbolje opskrbljuje.”

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا
إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۗ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ مِّنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۗ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ رَّزِيقِينَ ﴿١٧﴾